

การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดัลย์สำหรับผู้เรียน
เปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY PLANS TO ENHANCE NOTE READING SKILLS
BASED ON KODÁLY'S APPROACH FOR EARLY ADULT PIANO STUDENTS

มาริยา ปันณะกิจการ *

Maria Bunnagitkarn

รศ. ดร.ณรุทธิ์ สุธัจฉิตต์ **

Assoc. Prof. Narutt Suttachitt, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดัลย์สำหรับผู้เรียนเปียโนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการอ่านโน้ต ความรู้และเจตคติจากแผนการจัดกิจกรรมด้านทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดัลย์สำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ใหญ่ตอนต้นช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี และไม่มีพื้นฐานด้านดนตรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองโดยใช้ t-test และการหาขนาดอิทธิพลค่าความแตกต่าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดัลย์มี 7 หัวข้อ โดยเน้นพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตจากการร้อง และการใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ ทำให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 2.1) กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตและความรู้ความเข้าใจ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านเจตคติซึ่งแบ่งเป็นค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจและค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจหลังการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านพฤติกรรมการเรียนพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail. Address: jijisupergirl@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail. Address: narutt.s@chula.ac.th

Abstract

The objective of this research is to develop piano learning activity plans based on Kodály's approach for early adult piano students. The survey samples were early adult piano students aged 25-30 with no music back ground. The participants were divided into an experimental group and a control group of five students each. The data analysis consisted of t-test and effect size.

The findings are: 1) the seven note reading skills lesson based on Kodály's approach for early adult piano students. The content focuses on reading skills, which teach singing as the prior activity. Furthermore, the use of adult educational principles can help the piano class go smoothly and efficiently. 2) The learning outcomes were divided into: 2.1) the summary in the experimental group was significantly higher than that of the controlled group. The note reading skills in the experimental group and Knowledge was significantly higher than that of the controlled group. Attitude test was divided in 2 parts: 1) Learner's self evaluation and 2) instructor's evaluation. The satisfaction rate in the experimental group was significantly higher than that of the controlled group. In addition, as evaluated by the instructor's observation, the experimental and the control group had a learning behavior average in high level.

คำสำคัญ: แผนการจัดกิจกรรม/การอ่านโน้ต/โคดály/ผู้ใหญ่ตอนต้น/เปียโน

KEYWORDS: ACTIVITY PLAN/NOTE READING/KODÁLY/EARLY ADULT/PIANO

บทนำ

การเรียนรู้เป็นพัฒนาการหนึ่งของชีวิตที่ไม่มีวันจบสิ้น บุคคลเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าช่วงอายุใดต่างต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้ใหญ่ที่สนใจศึกษาความรู้ เพื่อมาตอบสนองความต้องการหรือสนับสนุนพัฒนาการของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2555; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) วัยผู้ใหญ่สามารถแบ่งออกเป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ 3 ช่วงวัยคือ วัยผู้ใหญ่ตอน ต้น วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และผู้ใหญ่วัยสูงอายุ โดยเฉพาะวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนับเป็นช่วงในการวางรากฐานของชีวิตเพื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นช่วงระยะของการทดลองเพื่อเผชิญและแสวงหาแนวทางชีวิตที่ต้องการ การเรียนรู้จากประสบการณ์ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนี้จัดว่ามีบทบาทที่สำคัญ (Havighurst, 1953; สมบูรณ์ ศาลายาชีวิน, 2526; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541; สุชา จันทน์เอน, 2542; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2550; สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2555)

ปัจจุบันการเรียนดนตรีไม่ได้จำกัดอยู่ในเฉพาะวัยเด็ก ผู้ใหญ่เป็นอีกวัยหนึ่งที่สนใจในดนตรี โดยมีวัตถุประสงค์คือ ความอยากรู้อยากเห็นในดนตรี การจัดการเรียนการสอนดนตรีให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลให้การสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้สอนควรมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการและลักษณะการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนดนตรีทำให้สามารถสอนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bowles, 1991; Flowers & Murphy, 2001; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

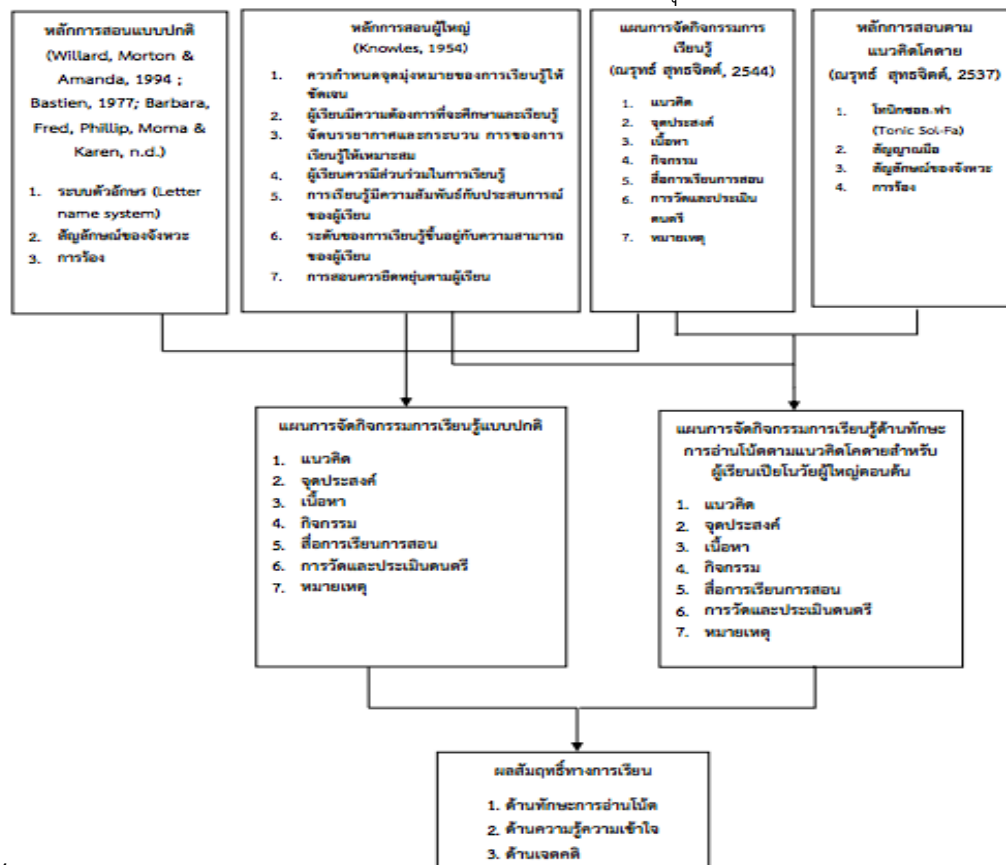
ในการเรียนดนตรีทักษะด้านการอ่านโน้ตเป็นพื้นฐานทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกบทเพลงได้ด้วยตนเองจากการอ่านโน้ต (วิภาพร อ่ำโพธิ์ทักษ์วงศ์, 2552) ประหยัดเวลาในการฝึกซ้อมบทเพลงใหม่ๆ และช่วยให้เก็บรายละเอียดสาระสำคัญต่างๆในโน้ตเพลงได้เป็นอย่างดี (อติพร คงสภาพ, 2554) วิธีการสอนทักษะการอ่านโน้ตสามารถสอนได้หลายวิธี โดยวิธีการสอนที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกและนิยมใช้กันมากในการสอนตั้งแต่วัยเด็กคือ วิธีการสอนตามแนวคิดโคดály (Zoltán Kodály, 1882-1967) โคดályเป็นนักประพันธ์เพลง นักดนตรีวิทยา และนักการศึกษาดนตรีคนสำคัญของชาวฮังการีวิธีการสอนโคดályให้ความสำคัญของเรื่องจังหวะและการอ่านโน้ตในการเรียนดนตรีที่ผู้เรียนควรมีเสียงในหัวเมื่อเห็นโน้ต และสามารถนึกจังหวะจากการเห็นโน้ตดนตรีได้อย่างเป็นรูปธรรมจากการใช้สัญลักษณ์และการออกเสียง ทักษะการ

อ่านโน้ตจึงเป็นเป้าหมายเบื้องต้นในระบบของโคคายที่จะต้องมาก่อนการเรียนดนตรีขั้นอื่นๆ ในหลักสูตรการศึกษา (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541, ธวัชชัย นาควงษ์, 2544)

หากเปรียบกับการเรียนรู้ดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ดนตรีควรที่จะเริ่มเรียนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นควรได้รับการพัฒนาด้านดนตรีก่อนผู้ใหญ่ช่วงวัยอื่นๆ เนื่องจากวัยผู้ใหญ่เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นช่วงระยะของการทดลองเพื่อเผชิญและแสวงหาแนวทางชีวิตที่ต้องการและพอใจทั้งยังมีพัฒนาการที่พร้อมในการเรียนและสามารถมุ่งในการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเล่นดนตรีได้อย่างเต็มที่ (Uszler, Gordon & Smith, 2000) ปัจจุบันการเรียนดนตรีโดยเฉพาะเปียโนเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมมากจากผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ และสถาบันดนตรีต่างๆ ได้มีการเพิ่มหลักสูตรการเรียนเปียโนเพื่อรองรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ วิธีการสอนดนตรีพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ได้ศึกษาถึงการนำแนวคิดโคคายไปประยุกต์ใช้ในการเรียนทางด้านการอ่านโน้ตสากลและพัฒนาแผนการเรียนรู้ในวิชาดนตรีสากลในระดับประถมและมัธยมศึกษา (พงษ์ธาดา นาควิเชียร, 2537; ธวัชชัย นาควงษ์, 2547; เดชาชัย สุจริตจันทร์, 2549) ซึ่งจากงานวิจัยต่างๆ ยังไม่พบว่ามีงานวิจัยใดที่นำแนวคิดโคคายมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นการเพิ่มทางเลือกในการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้หลากหลายมากขึ้น

กรอบแนวคิด

จากการศึกษารวบรวมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการอ่านโน้ต ด้านความรู้ความเข้าใจ และศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนจากการทดลองแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi - experimental designs) แบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง (pretest – posttest design with nonequivalent groups) โดยนำเสนอเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และตอนที่ 2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการทักษะการอ่านโน้ต ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ จากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิด โคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะศึกษาหลักการสอนผู้ใหญ่ วิธีการสอนตามแนวคิดโคคาย ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการสอนดนตรี และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ศึกษาหนังสือแบบเรียนเปียโนสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ระดับขั้นต้น (เล่ม 1) ในการกำหนดรูปแบบขอบเขตเนื้อหาสาระ เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเพลงที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเปียโนระดับขั้นต้นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีอายุ 25-30 ปี จำนวน 6 เพลง โดยบทเพลงทั้งหมด ที่นำมาใช้มีการวิเคราะห์เนื้อหาขอบเขตการอ่านโน้ตแล้วมีจำนวนครบตามโครงการสอน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเพลงดังนี้ 1. เลือกบทเพลงที่มีเนื้อหาขอบเขตการอ่านโน้ตที่ใกล้เคียงกัน 2. ช่วงเสียงไม่กว้างมากเกินไป 3. จังหวะไม่ซับซ้อน 4. อัตราจังหวะคงที่และง่าย 5. บทเพลงที่มีความหลากหลายหรือบทเพลงที่คุ้นเคยเช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงสมัยนิยม เพลงคลาสสิก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 นำเนื้อหาสาระมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในการสร้างแผนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

ตอนที่ 2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการทักษะการอ่านโน้ต ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ จากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยแบบกึ่งทดลอง แบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากร

ผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีช่วงอายุ 25-30 ปี ที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 10 คน โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ ผู้ใหญ่ตอนต้น จำนวน 10 คน มีช่วงอายุ 25-30 ปี

2.2 หลังจากคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการควบคุมตัวแปรเรื่องเพศ (stratified random sampling) โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีเพศชายจำนวน 2 คน เพศหญิงจำนวน 3 คน ต่อมาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อทำการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองต่อไป

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 แผน คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 แบบทดสอบการอ่านโน้ต ได้แก่ แบบทดสอบทักษะด้านการอ่านโน้ตก่อนและหลังการทดลอง และแบบทดสอบด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลอง

3.3 การวัดเจตคติ ได้แก่ แบบวัดเจตคติ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกความรู้สึกของผู้เรียนหลังจากการเรียนการสอน แบบบันทึกหลังการเรียนการสอนของผู้สอน

ขั้นตอนวิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ และพิจารณาเลือกสรรเนื้อหาสาระของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม

จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการทดลอง

1) นำผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบด้านทักษะการอ่านโน้ต และแบบทดสอบด้านความรู้ก่อนการทดลอง

2) ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบตัวต่อตัว โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านโน้ตแบบปกติ รวมทั้งหมด 7 แผน ใน 1 แผนใช้เวลา 60 นาที สัปดาห์ละ 2 แผน รวม 70 ชั่วโมง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกปัญหา และวิธีการแก้ไขไว้ในหัวข้อหมายเหตุ ของทุกแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีการบันทึกภาพในวิดีโอ

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการทดลองทั้ง 7 แผน ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบบันทึกหลังการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อช่วยวัดเจตคติของผู้เรียนในชั้นเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนที่ 3 หลังการทดลอง ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบทักษะด้านการอ่านโน้ต แบบทดสอบด้านความรู้ และแบบวัดเจตคติหลังการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ต ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ (t-test independent) และหาค่าขนาดอิทธิพล (effect size) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบและความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นตอนต้น และแบบบันทึกหลังการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอน ที่ใช้ประกอบกับแบบวัดเจตคติ เป็นข้อมูลในการอภิปรายผล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 3 สรุป อภิปรายผล และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีทั้งหมด 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดาสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม (ด้านทักษะการอ่านโน้ต ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ) และรายด้านจากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดาสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ตอนที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดาสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทั้งหมด 8 หัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หัวข้อ เป็นส่วนที่แสดงให้รู้ถึงเนื้อหาสาระที่จะสอนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนและเป็นตัวกำหนดเนื้อหาที่สอนให้อยู่ในขอบเขต

2. แนวคิด เป็นความคิดรวบยอดที่ผู้เรียนมีในเรื่องที่สอน หากผู้เรียนมีแนวคิดที่ไม่ถูกต้องในเรื่องที่เรียนผู้สอนจะมีการใช้คำถามกระตุ้นความคิดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ให้อยู่ในกรอบแนวคิดที่ถูกต้อง

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นเครื่องกำหนดทิศทางการสอนว่าจะสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายในสิ่งใดบ้าง หรือให้ผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม

4. เนื้อหา เป็นส่วนที่ผู้สอนรวบรวม เรียบเรียง ทำความเข้าใจก่อนจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงว่าสิ่งนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ และต้องมีการเลือกเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดจุดประสงค์ โดยคำนึงถึง ช่วงอายุ ลักษณะการเรียนรู้ ความสอดคล้องระหว่างทฤษฎีดนตรีและบทเพลงที่เรียน

5. กิจกรรม เป็นการจัดกิจกรรมอย่างมีระบบของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขั้นนำ เป็นการนำผู้เรียนเข้าสู่ความพร้อมก่อนที่จะเริ่มเรียนเนื้อหาสาระ โดยผู้สอนอาจทำการทบทวนบทเรียนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว เพื่อเป็นการสำรวจประสบการณ์เดิมและเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

5.2 ขั้นสอน เป็นขั้นตอนในการสอนเนื้อหาสาระว่าจะจัดลำดับการสอนแต่ละขั้นอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการนำเสนอถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนจะต้องได้รับและปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมก็จะมีลักษณะหลายรูปแบบแตกต่างกันไป

5.3 ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยในขั้นตอนนี้ผู้สอนและผู้เรียนมักจะร่วมกันสรุปและอภิปรายสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด เพื่อเป็นการประเมินผลหลังเรียน โดยอาจให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติหรือตอบคำถามจากผู้สอน

6. สื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนและเร็วขึ้น ตลอดจนช่วยสร้างความสนใจได้ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดและให้ลักษณะของการเรียนเนื้อหาสาระเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยสื่อที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

6.1 บทเพลง เป็นบทเพลงที่ผู้เรียนคุ้นหู มีความเหมาะสมกับอายุและระดับชั้นของผู้เรียน รวมถึงมีความสอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาสาระกับสิ่งที่จะเรียนรู้

6.2 แผนภูมิเพลง ควรมีขนาดใหญ่ชัดเจน อ่านง่าย เห็นชัดเจน เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ หรือโน้ตดนตรี และคำร้อง ผู้เรียนสามารถเขียนได้

6.3 แผนภูมิสัญลักษณ์จังหวะ มีขนาดใหญ่ อ่านง่าย และชัดเจน ซึ่งประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ของจังหวะและเสียงที่ใช้แทนสัญลักษณ์จังหวะนั้น

6.4 กระดานรูปคีย์เปียโน มีขนาดใหญ่ เห็นชัดเจน เพื่อประกอบการเรียนการสอน

6.5 แผนภาพทิศทางการขึ้นลงของทำนอง มีขนาดใหญ่ เห็นชัดเจน เพื่อประกอบการอธิบายทิศทางการขึ้นลงของทำนอง และช่วยในการอ่านโน้ตได้ง่ายยิ่งขึ้น

6.6 เปียโน เป็นเปียโน Upright หรือ Grand Piano เนื่องจากมีเสียงที่มีคุณภาพและเหมาะกับการฟัง

6.7 กลอง เป็นสื่อในการเรียนรู้เรื่องจังหวะ เนื่องจากกลองเป็นเครื่องเคาะจังหวะ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมและปฏิบัติโดยการเรียนรู้กับสื่อ

6.8 ใบความรู้ เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดทำหรือสรุปเนื้อหาในแต่ละครั้งที่เรียนให้กับผู้เรียน เพื่อผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนเนื้อหาสาระจากบทเรียนที่เรียนมาได้

7. การวัดและประเมินผลดนตรี เป็นวิธีที่แสดงให้เห็นให้ผู้สอนได้ทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งแสดงให้ทราบถึงคุณภาพการสอนของผู้สอนเอง การวัดผลในแต่ละสัปดาห์จะครอบคลุมทั้งทักษะการอ่าน ความรู้ความเข้าใจและเจตคติ การวัดประเมินผลที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

7.1 การสังเกต เป็นสิ่งที่ผู้สอนสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียนโดยผู้เรียนไม่รู้ตัว

7.2 การตอบคำถามจากผู้สอน เป็นสิ่งที่ผู้สอนทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งคำถามควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนด้วย

8. หมายเหตุ เป็นส่วนที่ผู้สอนได้บันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน หลังจากการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้สอนได้ทบทวนและพิจารณาปัญหาหรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในการนำมาหาวิธีแก้ปัญหาต่อไป โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นและวิธีการแก้ไข

รายละเอียดเนื้อหาแผนที่ได้จากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จำนวน 7 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากตารางแสดงที่ 1 แสดงเนื้อหาสาระแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 7 แผนที่ผู้วิจัยได้จัดทำครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดสื่อแบบเรียนสอนผู้ใหญ่ทั่วไป คือแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด (Willard et al, 1994) หลักสูตรบาสเตียน (Bastien, 1977) และหลักสูตรฮอลลิโวนาร์ด (Barbara et al, n.d.)

แผนการจัดกิจกรรม	เนื้อหา	บทเพลง	อัตราจังหวะ		เนื้อหาสาระ															
			$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{2}{4}$	$\frac{3}{8}$	C ³	D ³	E ³	F ³	G ³	A ³	B ³	C ⁴	D ⁴	E ⁴	F ⁴	G ⁴		
	- ทดสอบก่อนเรียน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
1	- จังหวะคืบและจังหวะทำนอง - โน้ตตัวดำ (♩) โน้ตตัวขาว (♪) และโน้ตตัวกลม (♩) - ทำนองและการวามือในการเล่นเปียโน	เพลงทูลมาลี		✓	✓	✓								✓	✓	✓			✓	
2	- ระดับเสียงโน้ต C ³ -G ³ - อัตราจังหวะ $\frac{1}{2}$	เพลง Jingle bells		✓	✓									✓	✓	✓	✓		✓	
3	- ระดับเสียงโน้ต C ³ -G ³ - ทิศทางทำนอง	เพลง Jingle bells		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓									
4	- โน้ตตัวเข้บหนึ่งขึ้น (♩) ตัวหยุดของโน้ตตัวดำ (♩) และตัวหยุดของโน้ตตัวเข้บหนึ่งขึ้น (♩) - อัตราจังหวะ $\frac{3}{4}$	เพลง Clementine	✓		✓	✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5	- การอ่านโน้ตคู่ 2 และ คู่ 3 - โน้ตตัวดำประจุ (♩) ตัวหยุดของโน้ตตัวขาว(♩) และตัวหยุดของโน้ตตัวกลม (♩)	เพลง Alouette		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
6	- ระดับเสียงโน้ต G ³ -C ⁴ - โน้ตขั้นคู่ 4	เพลง We Wish You a Merry Christmas	✓		✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
7	- โน้ตตัวขาวประจุ (♩) - โน้ตขั้นคู่ 5 - Articulation	เพลง Spring		✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	- ทดสอบหลังเรียน	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม (ด้านทักษะการอ่านโน้ต ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ) และรายด้าน จากการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิด โคตยาสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และคำนวณขนาดอิทธิพลค่าความแตกต่าง (effect size)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม (ด้านทักษะการอ่านโน้ต ความรู้ความเข้าใจ และด้านเจตคติ) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบ	N	M	SD	t
กลุ่มทดลอง	5	58.58	3.85	2.54*
กลุ่มควบคุม	5	48.9	7.61	

*p<0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมหลังการทดลองแตกต่างกัน การคำนวณได้ขนาดอิทธิพลค่าความแตกต่าง (d = 1.61) ซึ่งมากกว่า .08 นั้นแสดงว่า ผลที่เกิดจากการทดลองมีค่าสูง แสดงถึงผลที่เกิดจากการทดลองอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตภาพรวมและรายด้าน (ด้านความถูกต้องของการอ่านโน้ต ความถูกต้องของจังหวะและด้านความไพเราะ) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ทักษะการอ่านโน้ต	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	M	SD	M	SD	
1. ความถูกต้องของการอ่านโน้ต	5.00	.00	4.90	.22	1.00
2. ความถูกต้องของจังหวะ	4.80	.27	4.30	.57	1.77
3. ความไพเราะ	3.50	.71	2.70	.45	2.14*
รวม	13.3	0.97	11.9	0.42	2.95*

*p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตภาพรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความถูกต้องของการอ่านโน้ต และความถูกต้องของจังหวะไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตด้านความไพเราะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการคำนวณได้ขนาดอิทธิพลค่าความแตกต่าง (d = 1.87) ซึ่งมากกว่า .08 แสดงถึงผลที่เกิดจากการทดลองอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบ	N	M	SD	t
กลุ่มทดลอง	5	34.60	4.28	1.95*
กลุ่มควบคุม	5	27.30	7.21	

*p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้ความเข้าใจหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการคำนวณได้ขนาดอิทธิพลค่าความแตกต่าง ($d = 1.23$) ซึ่งมากกว่า .08 นั้นแสดงว่า ผลที่เกิดจากการทดลองมีค่าสูง แสดงถึงผลที่เกิดจากการทดลองอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากแบบวัดเจตคติทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองภาพรวมและรายด้าน (ด้านการเรียนรู้ ด้านความรักดนตรี และด้านการอ่าน)

เจตคติ	กลุ่มทดลอง		ระดับเจตคติ	กลุ่มควบคุม			ระดับเจตคติ
	M	SD		M	SD	t	
1. ด้านการเรียนรู้	4.33	0.47	มากที่สุด	4.53	0.38	-0.74	มากที่สุด
2. ด้านความรักดนตรี	4.28	0.54	มากที่สุด	3.70	0.90	1.243	มาก
3. ด้านการอ่าน	2.07	0.31	น้อย	1.47	0.39	2.67**	น้อยที่สุด
รวม	3.56	0.38	มาก	3.23	0.45	1.06	ปานกลาง

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทางการเรียนด้านเจตคติ ในด้านการเรียนรู้มากที่สุด โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการอ่านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สำหรับกลุ่มควบคุมพบว่า มีค่าเฉลี่ยทางการเรียนด้านเจตคติในด้านการเรียนรู้มากที่สุดและส่วนด้านพฤติกรรมมีเกณฑ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากการที่ผู้เรียนบันทึกข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในบันทึกหลังเรียน จำนวน 7 ครั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมแล้วสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์จากความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนการสอนทั้ง 7 แผนการจัดกิจกรรม

การเปรียบเทียบ	N	M	SD	t
กลุ่มทดลอง	5	2.86	0.15	3.49**
กลุ่มควบคุม	5	2.37	0.36	

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 6 การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนการสอนทั้ง 7 แผน การจัดกิจกรรม พบว่า ภาพรวมของคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและผู้เรียนกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในภาพรวม (ด้านความรู้ความเข้าใจ ความพอใจในการเรียน และความสามัคคีในการเรียน)

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง		ระดับพฤติกรรม	กลุ่มควบคุม		ระดับพฤติกรรม
	M	SD		M	SD	
1. ด้านปัญญา	2.92	0.06	สูง	2.74	0.09	สูง
2. ด้านอารมณ์ ความรู้สึก	2.83	0.10	สูง	2.47	0.27	สูง
3. ด้านความรับผิดชอบ	2.94	0.05	สูง	2.79	0.12	สูง
รวม	2.90	0.06	สูง	2.67	0.14	สูง

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

จากวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการของการได้ยินเสียงภายในตนเอง (Inner hearing) เมื่อผู้เรียนเห็นสัญลักษณ์หรือโน้ตแล้วได้ยินเสียงภายในจากนั้นจึงปฏิบัติเสียงที่ได้ยินออกมา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ (Lowe, 2004 อ้างถึงใน ภัทรกร พลิตากุล, 2552) การสอนเพลง จะต้องร้องหรือเรียนรู้ในเรื่องของเสียง และการเคลื่อนไหวร่างกายให้เหมาะสมกับจังหวะของเพลง

ผู้สอนประยุกต์ใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ เพื่อจัดการเรียนการสอนดนตรีให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับ (Jutras, 2006) กล่าวว่าผู้สอนมีความเข้าใจในหลักการสอนที่ดีและทำให้ผู้เรียนยังเห็นว่าเป็นประโยชน์จะทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนต่อไปและการสูญหายจะไม่เกิดขึ้น

รูปแบบมีการใช้บทเพลงที่สั้นๆ และคันทู หลังจากนั้นจะมีการเปลี่ยนบทเพลงสำหรับบทเรียนใหม่ ให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกและไม่เบื่อหน่ายกับการเรียนทั้งนี้รู้จักบทเพลงที่หลากหลาย (Reeves, 2012)

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านจากการทดลองแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคคายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ประเด็นที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมให้กับผู้เรียนได้มากเมื่อเปรียบเทียบกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติของกลุ่มควบคุม เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนของกลุ่มทดลอง มีการเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และได้ทำกิจกรรมในการฟัง การร้อง การอ่าน ตลอดจนทักษะการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดลงมือปฏิบัติและนำสิ่งที่เคยรู้มาเชื่อมโยง (สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) ทำให้กิจกรรมการสอนบรรลุผลได้เป็นอย่างดีส่งผลให้ด้านอื่นๆ ดีขึ้นตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนของกลุ่มควบคุมที่เน้นวิธีการสอนแบบบรรยายและส่วนของการทำกิจกรรมการเรียนที่ไม่มีหลากหลายเท่ากับกลุ่มควบคุมทั้งนี้จึงอาจส่งผลต่อการเรียนในภาพรวมตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ต

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตในภาพรวม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาผลในรายด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในด้านความถูกต้องของการอ่านโน้ตและความถูกต้องของจังหวะ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจาก 1) วิธีการสอนในแผนการเรียนรู้ตามแนวคิดโคคายและแบบปกติ อาจมีความแตกต่างกันในเชิงหลักการ วิธีการสอน เทคนิค แต่ท้ายสุดแล้วหนึ่งในจุดประสงค์ของการสอนทั้งสองวิธีคือผู้เรียนจะต้องมีทักษะการอ่านโน้ต 2) หลังจากการสอนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้มีการทบทวนบทเรียนร่วมกับผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนและมีความเข้าใจในการอ่านโน้ตมากขึ้น 3) ความถูกต้องของจังหวะที่ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากวิธีการสอนในเรื่องจังหวะของทั้งสองกลุ่มได้ให้ความสำคัญในเรื่องของจังหวะก่อนการอ่านโน้ต หลังจากนั้นกระบวนการของทักษะการอ่านโน้ตจะตามมา ในด้านของความไพเราะ พบว่ากลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากกลุ่มทดลองได้มีการเน้นวิธีการร้องเป็นหลักซึ่งเปรียบเสมือนแบบฝึกหัดที่ใช้ฝึกเทคนิค (ภัทรกร พลิตากุล, 2552) โดยเริ่มจากการสอนร้องผู้เรียนต้องร้องเพลงให้มีคุณภาพ ไพเราะ ต่อเนื่องและมีระดับเสียงที่ถูกต้อง ไม่เพี้ยน ซึ่งหากผู้เรียนบางคนไม่สามารถทำได้ครูผู้สอนจะใช้สัญญาณมือช่วยในการแก้ไขระดับเสียงให้ถูกต้อง จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ลดา นาควิเชียร (2537) พบว่า ผู้เรียนกลุ่มที่สอนตามแนวคิดของโคคายมีคะแนนทักษะการร้องและทักษะการอ่านโน้ตสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามแนวคิดของเบอร์เกตันและบอร์ดแมน และสอดคล้องกับที่ (Bastien, 1995; Bloom, 1985; Lyke, 1996; Uszler, Gordon & Smith, 1995 อ้างถึงใน ภัทรกร พลิตากุล,

2552) กล่าวว่าการเล่นเปียโนไม่ได้เพียงแค่สอนเล่นแค่เพลง แต่ครูควรสอดแทรกความเป็นดนตรีให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ เนื้อหาถ่ายทอดบทเพลงได้ออกมาอย่างไพเราะ เพราะเป็นเรื่องของลีลา คุณภาพ และความเป็นนักดนตรี ที่จะส่งเสริม สุนทรียภาพทางด้านดนตรี (กิ๊วะ เพิ่มพูล, 2554)

ประเด็นที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องมาจากผู้สอนได้คำนึงถึงแผนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายกว่ากลุ่มควบคุม เช่น การร้อง การฟัง เล่นคลื่อนไหว การเล่น เครื่องดนตรี สอดคล้องกับนักวิชาการต่างๆ (Cross, 1996; Draves, 1986) ได้เสนอว่า หากผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ด้วยการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น และได้ลงมือทำ จะทำให้เรียนรู้ได้ดีและเร็ว ทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมมี กิจกรรมที่มีได้กระตุ้นความคิดมากนัก ส่งผลให้ความคงทนในการเรียนรู้เกิดขึ้นได้น้อย (สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) กลายเป็น ลักษณะการเรียนรู้แบบผิวเผิน (Surface Learning) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญ

ประเด็นที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอาจเนื่องจาก 1) ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีความต้องการที่จะเรียน 2) มีความเชื่อว่าการมาเรียนจะเป็นประโยชน์ 3) เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 4) การเรียนดนตรีเป็นสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่เคยได้ผ่านมาก่อนทำให้ไม่สามารถหาข้อ เปรียบเทียบความรู้สึกในการเรียนได้ ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มจึงมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) แม้ว่าวิธีการ เรียนการสอนของทั้งสองกลุ่มจะมีความแตกต่างกันในบางประเด็น ไม่ว่าจะเป็นด้วยการเรียนวิธีใด ถ้าผู้สอนมีความเข้าใจในตัว ผู้เรียนดีก็จะมีผลทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนต่อไป (Kidd, 1973)

ตอนที่ 3 ผลการอภิปรายกลุ่มหลังจากการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดโคคายและกลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ผู้เรียนกลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโคคาย มีความพึงพอใจกับวิธีการสอนตามแนวคิดโคคายที่เน้นการร้องเป็นหลัก ซึ่งช่วยทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ และคุ้นเคยกับการร้องจังหวะและทำนองของบทเพลงก่อน หลังจากนั้นเมื่อมีการอ่านโน้ต จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น นำไปสู่การปฏิบัติทักษะที่ดี ทั้งนี้ผู้เรียนทุกคนต่างมีความรู้สึกรักสนุกสนาน และอยากที่จะเรียนพร้อมกับฝึกฝนทักษะต่อไป ในขณะเดียวกันกลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบปกติ มีความพึงพอใจ สนุกสนานและเข้าใจในบทเรียนกับวิธีการสอนที่ได้เรียน แต่ในขณะที่ผู้เรียนกลุ่มปกติก็ มีความคิดเห็นว่า การเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโคคายนั้นมีความน่าสนใจ ถ้าหากได้เรียนด้วยแผนนี้ อาจจะทำให้ตนเองมีความเข้าใจ สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน และทักษะปฏิบัติได้ดีขึ้น

ตอนที่ 4 การอภิปรายในสิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติม

ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีทักษะการร้องที่ดีขึ้นและมีความจำในบทเพลงที่เรียนได้ดี เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแนวคิดโคคาย ได้เน้นให้ผู้เรียนฝึกร้องให้มีคุณภาพในทุกๆ กิจกรรม ทั้งเป็นบทเพลงที่มีความเหมาะสม จึงทำให้ ผู้เรียนรู้สึกไม่ยากจนเกินไปในการร้องและมีความสุขสนุกสนานไปกับกิจกรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถฝึกเล่นได้อย่างคล่องแคล่ว และ เมื่อเล่นผิดผู้เรียนก็สามารถที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเองจากการหาระดับเสียงที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนเล่นจากการได้ยินเสียง ภายใน (Inner hearing) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเสียงก่อนสัญลักษณ์ว่าสิ่งสำคัญในการปฏิบัติดนตรีคือการที่ผู้เรียนเห็น สัญลักษณ์หรือโน้ตแล้วได้ยินเสียงภายในแล้วจากนั้นจึงปฏิบัติเสียงที่ได้ยินออกมา (Labuta & Smith, 1997; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

ผู้เรียนที่เรียนจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิด โคตยาหลังจากที่ได้เรียนจบแล้ว ผู้สอนได้สังเกตเห็นผู้เรียนทดลองเล่นบทเพลงที่ผู้เรียนเคยได้ยินหรือคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีโดยการฝึกกดหาคอร์ดเสียงของบทเพลงนั้น หลังจากนั้นผู้เรียนก็สามารถแกะระดับเสียงของโน้ตในบทเพลงนั้นออกมาได้เป็นบทเพลงอย่างถูกต้อง ทั้งในเรื่องของตัวโน้ตและจังหวะของทำนอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และเป็นจุดเริ่มต้นที่อาจทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีมากยิ่งขึ้น

หลังจากการเรียนแผนการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นทั้ง 7 แผน พบว่าผู้เรียนทุกคนต่างมีความรู้สึกดีต่อดนตรีมากขึ้น และการได้มาเรียนทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งยังมีความรู้สึกสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี เนื่องจากเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนต้องการทำให้ผู้เรียนทุกคนอยากที่จะเรียนรู้ดนตรีต่อไป ทั้งนี้ผู้สอนเห็นว่าสิ่งสำคัญต่างๆที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จนั้นคือ ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องจิตวิทยาและหลักการสอนผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจถึงความต้องการในตัวผู้เรียนได้เป็นอย่างดี พร้อมกับการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ไปด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วนที่สำคัญ คือ 1. ครูหรือผู้สอน 2. นักเรียนหรือผู้เรียน 3. สาร ซึ่งได้แก่ ระบบการจัดการสาร เนื้อหา และ 4. การเรียนการสอน เช่น เทคนิควิธีสอน สถานที่ สื่อ ฯลฯ (Steiner, 1998)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการทดลองกับผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรี ซึ่งหากนำไปศึกษากับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางดนตรีหรือผู้เรียนในวัยอื่นๆ อาจเห็นผลที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพราะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้สอนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนในวัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการของผู้เรียน ลักษณะการเรียนรู้ และหลักการสอน เพื่อได้รู้และเข้าใจถึงลักษณะและความต้องการของผู้เรียน ในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหรือปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมในทุกรายละเอียดหัวข้อ ได้แก่ แนวคิด จุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล เพื่อให้จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลได้

1.3 เนื้อหาและบทเพลงในการสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ บทเพลงที่นำมาใช้อาจเป็นบทเพลงเดิมหรือบทเพลงที่หลากหลาย แต่ควรจัดให้มีความสอดคล้องกันระหว่างบทเพลงและเนื้อหา สารดนตรีที่ผู้เรียนควรได้รับครบถ้วน

1.4 ผู้สอนสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้กับการสอนเครื่องดนตรีประเภทอื่นได้

1.5 ผู้สอนควรร้องเพลงที่จะสอนให้ถูกต้องและไพเราะ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน

1.6 การจัดการเรียนรู้ในการสอนผู้ใหญ่ นอกจากที่ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนแล้ว ผู้สอนควรคำนึงถึงเรื่องของเจตคติของผู้เรียนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ เพราะเจตคติของผู้เรียนเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งในการทำให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

1.7 การสอนผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ทุกครั้งควรกำหนดเป้าหมายให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ หรืออีกนัยหนึ่งคือภายหลังจากการเรียนรู้แล้วผู้เรียนมีความรู้ มีโอกาสฝึกปฏิบัติ และมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

1.8 จากผลสัมฤทธิ์ทางด้านเจตคติที่ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าวิธีการสอนโดยการบรรยายนั้นสามารถนำมาใช้สำหรับการสอนผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้เช่นกัน เพียงแต่ผู้ที่สอนนั้นอาจมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคหรือวิธีการเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.9 ภาพรวมจากผลการศึกษาในครั้งนี้ มีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพอใจ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า งานวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นอีกทางเลือกสำหรับผู้สอนที่สนใจอาจนำไปใช้ในการสอนบทเรียนสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในระยะเวลาสั้น ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีเพียง 7 แผน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการวิเคราะห์จัดทำโครงการสอนระยะยาวเพื่อเพิ่มจำนวนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความละเอียดในเนื้อหาสาระนั้นๆ

2.2 เนื่องจากผู้ใหญ่วัยปัจจุบันมีความสนใจในการเรียนดนตรีมากยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาวิจัยกับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในช่วงวัยอื่นๆ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สกกับช่วงวัยนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคตยาในเครื่องดนตรีประเภทอื่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2544). *โคตยาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2547). *การทดลองใช้หลักสูตรการสอนดนตรีสากลตามแบบของโคตยาและออร์ฟในระดับ*

ประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2) ที่โรงเรียนวัดหลักสี่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ลดา นาควิเชียร. (2537). *ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของโคตยาของ*

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญพิไล ฤทธาณนภ. (2550). *พัฒนาการมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมดาเพรส.

ภัทรรณ ผลิตากุล. (2552). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เปียโนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน*

สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาพร อ่ำไพพิทักษ์วงศ์. (2552). *สื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจเพื่อสอนอ่านโน้ตของ*

นักเรียนเปียโนขั้นต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). *การสอนผู้ใหญ่*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526). *จิตวิทยาเพื่อการศึกษผู้ใหญ่*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

สุชา จันทน์อม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อติพร ศงสภาค. (2554). *การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมการจำบทเพลงสำหรับนักเรียนเปียโน*

อายุ 11-12 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Bowles, C. L. (1991). Self-expressed Adult Music Education Interests and Music Experiences.

Journal of Research in Music Education, 39, 191-205.

Cross, P. K. (1996). *Adults as learners*. San Francisco: Jossey-Bass.

Draves, W. A. (1986). *How to teach adults*. Chicago Illinois: Follett Publishing.

Flowers, P. J., & Murphy, J. W. (2001). Talking about Music: Interviews with Older Adults

about their Music Education, Preferences, Activities, and Reflections. *Applications of Research in Music Education*, 20 (1), 26-32.

Harvighurst, R. J. (1953). *Human development and education*. New York: Longmans, Green.

Kidd, J. R. (1973). *How adults learn*. New York: Association Press.

Labuta, J. A., & Smith, D. A. (1997). *Music education: Historical contexts and perspectives*.

New Jersey: The Lehigh Press.

Steiner, E. (1998). *Methodology of Theory building*. Sydney: Educology Research Associates.

Uszler, M., Gordon, S. & Smith, S.M. (2000). *The well-tempered keyboard teacher*.

(2 nd ed.). USA: Thomson.